

Mùa Hoa Lan Nở

Tạo hóa đã ưu ái loài người chúng ta, cho nên khi sinh ra muôn loài hoa để tăng thêm hương vị cho cuộc đời, nên đã ấn định cho mỗi loài hoa một vẻ đẹp, một hương sắc, một hình dáng và một mùa hoa nở khác nhau.

Ngày xưa các bậc vương hầu quyền quý chỉ biết Lan qua một loài duy nhất đó là Cymbidium, Lan Kiếm nên đã cho rằng mùa Xuân là mùa lan nở. Vì vậy có câu: Xuân Lan, Hạ Sen, Thu Cúc, Đông Đào, nhưng bức tranh: Mai, Lan, Cúc, Trúc biểu tượng của 4 mùa, hoa lan lại vào mùa Hạ. Nhưng thôi hãy tạm gác chuyện này kéo lại lạc đề.

Ngày nay hoa lan không phải chỉ có lan Kiếm mà thôi, người ta đã tìm ra gần 1000 loài bao gồm 13600 giống và mỗi năm lại khám phá ra thêm chừng 150 giống lan mới. Riêng Việt Nam chúng ta cũng đã tìm kiếm được trên 100 loài với trên 1200 giống.

Ảnh: Chenbaodi.com

Thông thường hoa lan cũng như các loài hoa khác đều nở theo mùa, nhưng nhờ vào kỹ thuật tân tiến áp dụng cho việc ghép giống, nuôi trồng và thay đổi khí hậu phù hợp với môi trường sinh sống cho nên lan có nhiều loài nở hoa quanh năm như:

- Hồ Điệp (Phalaenopsis)
- Dăng Lan (Dendrobium)
- Cát Lan (Cattleya)
- Lan Kiếm (Cymbidium)
- Vũ Nữ (Oncidium)

Mặc dầu con người đã dày công tìm tòi, nghiên cứu vẫn chưa có thể cướp hẳn quyền tạo hoá cho nên nhiều giống lan nguyên thủy (species) vẫn nở theo theo mùa nhất định. Thí dụ như lan Ngọc Điểm (*Rhynchostylis gigantea*), Lan Kiếm Bạch Ngọc (*Cym. eburneum*), Hoàng Lan (*Cym. lowianum*) nở vào mùa Xuân. Nhưng những cây Lan Kiếm Bích ngọc (*Cym. dayanum*), Thanh Ngọc (*Cym. ensifolium*), Bạc Lan (*Cym. erythrostyllum*) lại nở vào Hè-Thu. Lan nữ hải (*Paphiopedilum*) và nhiều loài lan khác nở vào Thu-Đông hay (Đông Xuân).

Rhynchostylis gigantea

Ảnh: Vũ Xuân Thục

Cym. eburneum

Ảnh: Bùi Xuân Đáng

Paph. appletonianum

Ảnh: Bùi Xuân Đáng

Vì vậy muốn có lan nở quanh năm, chúng ta cần phải có những cây lan chúng ta cần phải hiểu rõ những điểm sau:

Chọn lan theo mùa

Hãy tìm mua những cây lan nở vào những tháng khác biệt trong năm. Khi mua, cây lan có hoa vào thời gian nào, năm tới sẽ nở hoa vào thời gian đó, nếu thời tiết nóng hơn, lan sẽ nở hoa sớm hoặc sẽ nở muộn nếu thời tiết lạnh hơn.

Thông thường các cây lan nguyên giống (species) chỉ nở hoa một lần nhất định trong một năm. Tuy nhiên cũng có một vài giống Vanda như cây V. Manuvadee and Ascda Busaraporn và Ascda. Wachrin v.v... có thể nở hoa 2-3 lần trong một năm và các cây lan được ghép giống giữa 2-3 loài khác nhau sẽ nở hoa bất kỳ vào lúc nào khi cây được đủ lớn, như giống lan Blc. Đinh Thuý Yển (Brassia, Laelia, Cattleya) chẳng hạn.

Vanda Manuvadee

Ảnh: claessenorchideen.nl

Ascda Busaraporn

Ảnh: orchidboard.forum

Blc. Đinh Thuý Yển

Ảnh: Bùi xuân Đáng

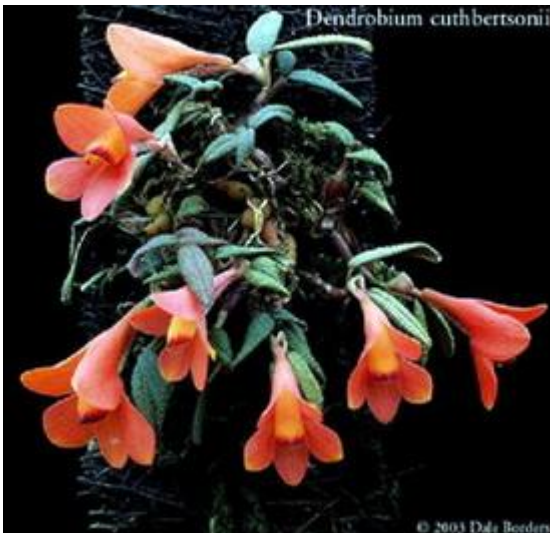
Lâu tàn hay mau tàn

Đa số hoa lan sẽ tàn trong vòng 2-3 tuần lễ, nhưng cây *Dendrobium cuthbertsonii* mọc ở New Guinea nổi danh là hoa rất lâu tàn từ 6-9 tháng. Có nhiều giống lan cũng khá lâu tàn như:

- Phalaenopsis (Hồ Điệp): 2-3 tháng.
- Cymbidium (Lan Kiếm): 2-3 tháng.
- Vanda, Ascocenda, Mokara, Renanthera: 2 tháng.
- Paphiopedilum (Nữ Hải): 1-2 tháng.

Nhưng cũng có nhiều loài thuộc vào số “Hồng nhan bạc mệnh” như:

- Sobralia: chỉ trong một ngày.
- Stanhopea: 2-3 ngày.

Den. cuthbertsonii
Ảnh: orchidarium.pl

Sobralia macrantha
Ảnh: Bùi Xuân Đáng

Stanhopea wardii
Ảnh: Bùi Xuân Đáng

Thông thường những hoa nào có cánh dày và bóng sẽ lâu tàn hơn là những hoa có cánh mỏng, nhưng cũng có trường hợp ngoại lệ. Ngoài ra thời tiết cũng ảnh hưởng đến sự lâu tàn, nếu giữ hoa ở nhiệt độ 60-65°F (16-18°C) sẽ được lâu hơn ở nhiệt độ 80°F (26°C).

Cách nuôi trồng

Muốn cho lan nở hoa chúng ta cần phải nuôi trồng cho đúng cách bao gồm:

- Nhiệt độ thích hợp với từng loài lan.
- Thay chậu tách nhánh đúng lúc, đúng cách.
- Ẩm độ cao.
- Tưới nước, Bón phân đầy đủ.
- Tôn trọng thời gian ngủ, nghỉ.
- Diệt trừ sâu bọ, phòng ngừa bệnh tật.
- Xin xem chi tiết trong bài “Những giai đoạn cần thiết để lan ra hoa.”

Mùa Hoa Lan Nở

Phần đông các loài lan nguyên giống (species) sẽ nở hoa vào các mùa như sau:

Giống lan	Mùa Hoa Lan Nở
Aerides (Giáng Hương)	Xuân
Angraecum	Thu-Đông và Xuân
Brassavola	Xuân
Bulbophyllum (Cầu Diệp)	Xuân và một số ít vào Thu
Calanthe (Kiều Lan)	Xuân cho đến Thu
Cattleya (Cát Lan)	Đủ 4 mùa Xuân-Hạ-Thu-Đông
Coelogyne (Thanh Đạm)	Một số nở vào mùa Xuân-Hạ, một số khác nở vào mùa Thu-Đông
Cymbidium (Lan Kiếm)	Đông-Xuân, riêng giống <i>Cym. ensifolium</i> nở vào cả 4 mùa
Dendrobium Úc Châu	Bắt đầu nở từ tháng mùa Xuân dù là ở Úc hay ở Hoa Kỳ
Dendrobium (Đặng Lan, Hoàng Thảo) Á Châu	Xuân-Hạ
Encyclia	Đủ cả 4 mùa
Eulophia (Luân Lan)	Xuân-Hạ
Holcoglossum (Tóc Tiên)	Tùy theo giống nở vào Xuân-Hạ-Thu-Đông
Laelia	Thu-Đông và Xuân
Odontoglossum	Thu-Đông và Xuân
Oncidium (Vũ Nữ)	Xuân-Hạ
Paphiopedilum (Nữ Hải)	Thu-Đông và Xuân
Phaius (Hạc Đỉnh)	Xuân-Hạ
Phalaenopsis (Hồ Điệp)	Đông-Xuân và Hạ
Renanthera (Huyết Nhung, Phượng Vĩ)	Xuân, Hạ và Thu
Schomburgkia	Xuân-Hạ và Thu
Sobralia	Xuân-Hạ
Stanhopea	Hạ
Vanda	Xuân-Hạ và Thu

Thân chúc các bạn quanh năm lan nở đầy vườn.

Wesminster 9-2011
BÙI XUÂN ĐÁNG